

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รายวิชา ว 31101 ฟิสิกส์ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2563

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเคลื่อนที่แนวตรง เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ว 4.1 : เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่างๆ ของวัตถุในธรรมชาติ มีกระบวนการสืบเสาะแสวงหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ผลการเรียนรู้

1. อธิบายเกี่ยวกับการเคลื่อนที่แนวตรงและปริมาณที่เกี่ยวข้อง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายความหมายของการกระจัดได้

2.2 อธิบายวิธืหาการกระจัดโดยวิธีการเขียนรูป

2.3 อธิบายความสัมพันธ์ของอัตราเร็วเฉลี่ย อัตราเร็วขณะหนึ่ง ความเร็วเฉลี่ย ความเร็วขณะหนึ่งได้

3. สาระสำคัญ

ปริมาณสเกลลาร์ คือ ปริมาณที่กำหนดแต่เพียงขนาดอย่างเดียวก็ได้ความหมายสมบูรณ์ ไม่ต้องบอกทิศทาง ตัวอย่างของปริมาณสเกลลาร์ ได้แก่ ระยะทาง เวลา พื้นที่ งาน พลังงาน กระแสไฟฟ้า เป็นต้น การหาผลลัพธ์ของปริมาณสเกลลาร์ก็อาศัยหลักทางพีชคณิต คือ วิธีการบวก ลบ คูณ หาร

ปริมาณเวกเตอร์ คือ ปริมาณที่ต้องบอกทั้งขนาดและทิศทางจึงจะมีความหมายสมบูรณ์ ตัวอย่างของปริมาณเวกเตอร์ ได้แก่ แรง การกระจัด ความเร็ว ความเร่ง เป็นต้น การหาผลลัพธ์ของปริมาณเวกเตอร์ ต้องอาศัยวิธีการทางเวกเตอร์ โดยต้องหาผลลัพธ์ทั้งขนาดและทิศทาง

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 มีความสามารถในการสื่อสาร

4.2 มีความสามารถในการคิด

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

5. สาระการเรียนรู้

5.1 ด้านความรู้ (K)

- ปริมาณสเกลลาร์

- ปริมาณเวกเตอร์

5.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

- การสำรวจ
- การวิเคราะห์
- การอภิปราย
- การอธิบาย
- การทดลอง

5.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

- มีความสนใจใฝ่รู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีวินัย
- มีความซื่อสัตย์ และตรงต่อเวลา
- มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

6. จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ความสามารถและทักษะศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ 3R X 8C

- ...√... ทักษะด้านการอ่าน (Reading)
- ...√... ทักษะด้านการเขียน (Riting)
- ...√... ทักษะด้านการคิดคำนวณ (Rithmetics)
- ...√... การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา
- ..... มีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- ..... ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์
- ...√... ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
- ...√... มีทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ
- ...√... ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ...√... ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้
- ...√... ทักษะการเปลี่ยนแปลง

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

- ...√... ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
- ...√... การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
- ...√... ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม
- ...√... การเป็นผู้สร้างหรือผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability)
- ...√... ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

คุณลักษณะศตวรรษที่ 21

- ...√... คุณลักษณะด้านการทำงาน ได้แก่ การปรับตัว ความเป็นผู้นำ
- ...√... คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การขึ้นนำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง
- ...√... คุณลักษณะด้านศีลธรรม ได้แก่ ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความสำนึกผลเมือง

7. ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐาน/ร่องรอยแสดงความรู้)

- 7.1 นักเรียนทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณเวกเตอร์
- 7.2 นักเรียนทำแบบฝึกหัด ที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์
- 7.3 สมุดจดบันทึกความรู้ เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์, การหาเวกเตอร์ลัพธ์

8. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

8.1 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

8.1.1 นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับระยะห่างของสถานที่ต่างๆและความหมาย เช่น เชียงใหม่อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 720 กิโลเมตร หมายความว่า ถ้าเดินทางไปตามถนนจากกรุงเทพฯ ไปยังเชียงใหม่ จะมีระยะทางยาว 720 กิโลเมตรเป็นต้น

8.1.2 ครูถามกระตุ้นนักเรียนว่า “ถ้าไม่มีถนนแล้วให้เดินทางออกจากกรุงเทพฯ ไปยังเชียงใหม่จะเดินทางไปยังจังหวัดอื่นหรือไม่”

8.1.3 นักเรียนร่วมกันสนทนาและได้ข้อสรุปร่วมกันว่า “ถ้าไม่มีถนนแล้วให้เดินทางออกจากกรุงเทพฯ ไปยังเชียงใหม่ จะพบว่าอาจเดินทางไปยังจังหวัดอื่นก็ได้เพราะไม่รู้ทิศทางที่ถูกต้อง ดังนั้นถ้าจะให้เดินทางต้องบอกทิศทางที่เคลื่อนที่ด้วย”

8.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

8.2.1 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์ โดยครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับปริมาณสเกลาร์และปริมาณเวกเตอร์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น

8.2.2 นักเรียนทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณเวกเตอร์ ซึ่งศึกษาข้อมูลจากใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์ โดยให้นักเรียนเขียนรูปเกี่ยวกับปริมาณเวกเตอร์ดังนี้

- สัญลักษณ์ของเวกเตอร์
- เวกเตอร์ที่เท่ากัน
- เวกเตอร์ตรงข้ามกัน

8.2.3 ตัวแทนนักเรียน 3-4 คน นำเสนอผลการทำใบงานหน้าชั้นเรียนและให้เพื่อนในห้อง 2 คน ตั้งคำถามถามคนที่นำเสนอ โดยครูทำข้อตกลงกับนักเรียนว่า “ถ้าคนใดที่ออกมานำเสนอและตอบคำถามได้ครูจะมีรางวัลแจกให้”

8.3 กิจกรรมรวบยอด

8.3.1 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการทำใบงานเกี่ยวกับปริมาณเวกเตอร์ดังนี้ การแสดงขนาดและทิศทางของปริมาณเวกเตอร์จะใช้ลูกศรแทน โดยขนาดของปริมาณเวกเตอร์แทนความยาวของลูกศรตามอัตราส่วนที่เหมาะสม และทิศทางของปริมาณเวกเตอร์แทนด้วยสัญลักษณ์ของหัวลูกศร

เวกเตอร์ที่เท่ากัน ในกรณีที่เวกเตอร์ทั้งสองมีขนาดเท่ากันและทิศไปทางเดียวกัน

เวกเตอร์ตรงข้ามกัน ในกรณีที่เวกเตอร์ทั้งสองมีขนาดเท่ากันแต่ทิศทางตรงข้ามกัน

8.4 ขันขยายความรู้

8.4.1 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2.1.1 เรื่อง การหาเวกเตอร์ลัพธ์ โดยนักเรียนศึกษารายละเอียดดังนี้

- การหาเวกเตอร์ลัพธ์โดยวิธีการเขียนรูป

- การหาเวกเตอร์ลัพธ์โดยวิธีการคำนวณ

8.4.2 นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์ ซึ่งนักเรียนคนใดที่ทำเสร็จก่อนจะได้พักก่อนเพื่อนในห้องและได้คะแนนพิเศษ

8.5 ชั้นประเมิน

8.5.1 เฉลยแบบฝึกหัดที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง

8.5.2 ตรวจสอบจากการตอบคำถาม

8.5.3 สังเกตจากความสนใจทางการเรียน

9. สื่อการสอน

ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์,

ใบความรู้ที่ 2.1.1 เรื่อง การหาเวกเตอร์ลัพธ์

10. แหล่งการเรียนรู้

10.1 ห้องสมุดโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง

10.2 ห้องอินเทอร์เน็ต

10.3 ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์

11. การวัดและประเมินผล

11.1 การประเมินตามผลการเรียนรู้

11.1 การประเมินตามผลการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน	วิธีการวัด	เครื่องมือในการวัด	เกณฑ์การให้คะแนน	เกณฑ์การผ่าน
แบบฝึกหัด ที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทาง ฟิสิกส์	-ตรวจแบบฝึกหัด	- แบบฝึกหัด	-การสืบค้นข้อมูล -ความถูกต้อง -ความครอบคลุม	- ได้คะแนนร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ขึ้นไป
ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณ เวกเตอร์	-ตรวจใบงาน -ซักถามความรู้	- ใบงาน	-การสืบค้นข้อมูล -ความถูกต้อง -ความครอบคลุม	- ได้คะแนนร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ขึ้นไป

11.2 การประเมินสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะศตวรรษที่ 21

ประเด็นประเมิน	แหล่ง	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
สมรรถนะสำคัญ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด	- แบบฝึกหัด ที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทาง ฟิสิกส์	- ตรวจใบงาน - ตรวจแบบฝึกหัด -การนำเสนองาน หน้าชั้นเรียน	- ใบงาน - แบบฝึกหัด	-การสืบค้นข้อมูล -ความถูกต้อง -วิเคราะห์ -ความครอบคลุม

<p>3. ความสามารถในการแก้ปัญหา</p> <p>4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p>	<p>- ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณเวกเตอร์</p>		<p>- แบบประเมินการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน</p>	
<p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>-มีความสนใจใฝ่รู้</p> <p>-มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>-มีวินัย</p> <p>-มีความซื่อสัตย์ และตรงต่อเวลา</p> <p>-มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี</p>	<p>- แบบฝึกหัด ที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์</p> <p>- ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ปริมาณเวกเตอร์</p>	<p>- ตรวจใบงาน</p> <p>- ตรวจแบบฝึกหัด</p> <p>- ทำงานกลุ่ม</p> <p>- สังเกตพฤติกรรม</p>	<p>- ใบงาน</p> <p>- แบบฝึกหัด</p> <p>- แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p> <p>-แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม</p>	<p>-การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน</p> <p>-การแบ่งหน้าที่และการทำงานมีส่วนร่วม</p> <p>- ความกระตือรือร้นในการทำงาน</p> <p>- การทำงานอย่างเป็นระบบ</p> <p>- สนุกสนานเพลิดเพลินในระหว่างทำงาน</p>
<p>ทักษะศตวรรษที่ 21</p> <p>- ทักษะด้านการอ่าน (Reading)</p> <p>- ทักษะด้านการเขียน(Writing)</p> <p>- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา</p> <p>. -ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร -การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง</p> <p>- การเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)</p>	<p>- อธิบายความหมายของการกระจัดได้</p> <p>- อธิบายวิธีหาการกระจัดโดยวิธีการเขียนรูป</p> <p>- อธิบายความสัมพันธ์ของอัตราเร็วเฉลี่ย อัตราเร็วขณะหนึ่ง ความเร็วเฉลี่ย ความเร็วขณะหนึ่งได้</p>	<p>- ตรวจใบงาน</p> <p>- ตรวจแบบฝึกหัด</p> <p>-การนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>	<p>- ใบงาน</p> <p>- แบบฝึกหัด</p> <p>-แบบประเมินการนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>	<p>-การสืบค้นข้อมูล</p> <p>-ความถูกต้อง</p> <p>-ความครอบคลุม</p> <p>- ความเหมาะสมของบทบาทการนำเสนอ</p> <p>- ความถูกต้อง ข้อมูล สารความรู้</p> <p>- ส่วนประกอบอื่นๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์</p>

-การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity)				
คุณลักษณะศตวรรษที่ 21 - คุณลักษณะด้านการทำงาน (การปรับตัว) - คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ (การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง) - คุณลักษณะด้านศีลธรรม (ความซื่อสัตย์ ความเคารพผู้อื่น)	-	- ทำงานกลุ่ม - สังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินการทำงานกลุ่ม - แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม	- การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน - การแบ่งหน้าที่และการมีส่วนร่วม - ความกระตือรือร้นในการทำงาน - การทำงานอย่างเป็นระบบ - สนุกสนานเพลิดเพลินในระหว่างทำงาน

12. กิจกรรมเสนอแนะ

1. การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ โดยการให้นักเรียนได้อ่านคำศัพท์ที่เป็นภาษาอังกฤษ เป็นการเรียนด้วยการฝึกการออกเสียงของนักเรียนด้วย
2. การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา คือ การให้นักเรียนฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม
3. การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คือ การนำเสนองานหน้าชั้นเรียน เป็นการฝึกการแสดงผลงานและการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ชัดเจนและน่าฟัง

13. บันทึกผลหลังการสอน

สรุปผลการเรียนการสอน

13.1 นักเรียนทั้งหมดจำนวน.....คน

จุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่	นักเรียนที่ผ่าน		นักเรียนที่ไม่ผ่าน	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1				
2				
3				
4				

รายชื่อนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่

.....
.....
นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ/นักเรียนพิการ ได้แก่

- 1).....
2).....

13.2 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ

.....
.....
.....

13.3 นักเรียนมีความรู้เกิดทักษะ

.....
.....
.....

13.4 นักเรียนมีเจตคติ ค่านิยม 12 ประการ คุณธรรมจริยธรรม

.....
.....
.....

14. ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....
.....

15. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ .....ผู้สอน

(นางสาวภาวดี คำมี)

ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

ความเห็นของหัวหน้าสถานศึกษา/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ได้ทำการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของ นางสาวภาวดี คำมี แล้วมีความคิดเห็นดังนี้

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- ควรปรับปรุง

2. การจัดกิจกรรมได้นำเอากระบวนการเรียนรู้

- เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม
- ยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่

- นำไปใช้ได้จริง
- ควรปรับปรุงก่อนนำไปใช้

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวอาชวีณี ไชยสุนทร)
ตำแหน่ง รองฝ่ายวิชาการ

ใบความรู้ที่ 2.1

เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์

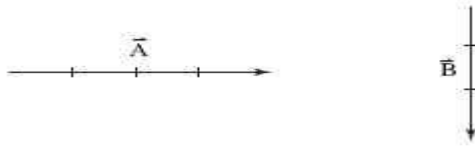
ปริมาณทางฟิสิกส์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท

1. ปริมาณสเกลลาร์ คือ ปริมาณที่กำหนดแต่เพียงขนาดอย่างเดียวก็ได้ความหมายสมบูรณ์ ไม่ต้องบอกทิศทาง ตัวอย่างของปริมาณสเกลลาร์ ได้แก่ ระยะทาง เวลา พื้นที่ งาน พลังงาน กระแสไฟฟ้า เป็นต้น การหาผลลัพธ์ของปริมาณสเกลลาร์ก็อาศัยหลักทางพีชคณิต คือ วิธีการบวก ลบ คูณ หาร

2. ปริมาณเวกเตอร์ คือ ปริมาณที่ต้องบอกทั้งขนาดและทิศทางจึงจะมีความหมายสมบูรณ์ ตัวอย่างของปริมาณเวกเตอร์ ได้แก่ แรง การกระจัด ความเร็ว ความเร่ง เป็นต้น การหาผลลัพธ์ของปริมาณเวกเตอร์ ต้องอาศัยวิธีการทางเวกเตอร์ โดยต้องหาผลลัพธ์ทั้งขนาดและทิศทาง

1. สัญลักษณ์ของปริมาณเวกเตอร์ การแสดงขนาดและทิศทางของปริมาณเวกเตอร์จะใช้ลูกศรแทน โดยขนาดของปริมาณเวกเตอร์แทนด้วยความยาวของลูกศรและทิศทางของปริมาณเวกเตอร์แทนด้วยทิศทางของหัวลูกศร สัญลักษณ์ของปริมาณเวกเตอร์ ใช้ตัวอักษรมีลูกศรครึ่งบนชี้จากซ้ายไปขวาแสดงปริมาณเวกเตอร์ ดังรูป

จากรูป เวกเตอร์ A มีขนาด 4 หน่วย ไปทางทิศตะวันออก เวกเตอร์ B มีขนาด 3 หน่วย ไปทางทิศใต้

2. เวกเตอร์ที่เท่ากัน เวกเตอร์ 2 เวกเตอร์จะเท่ากันก็ต่อเมื่อมีขนาดเท่ากันและทิศทางไปทางเดียวกัน ดังรูป

จากรูป เวกเตอร์ A เท่ากับ เวกเตอร์ B เขียนเป็นสัญลักษณ์ คือ $\vec{A} = \vec{B}$

เวกเตอร์ C เท่ากับ เวกเตอร์ D เขียนเป็นสัญลักษณ์ คือ $\vec{C} = \vec{D}$

3. เวกเตอร์ตรงข้ามกัน เวกเตอร์ 2 เวกเตอร์จะตรงข้ามกันก็ต่อเมื่อ เวกเตอร์ทั้งสองมีขนาดเท่ากัน แต่มีทิศทางตรงข้ามกัน ดังรูป

จากรูป เวกเตอร์ A ตรงข้ามกับเวกเตอร์ B เขียนเป็นสัญลักษณ์ ได้ว่า $\vec{A} = -\vec{B}$ หรือ $\vec{B} = -\vec{A}$

เวกเตอร์ C ตรงข้ามกับเวกเตอร์ D เขียนเป็นสัญลักษณ์ ได้ว่า $\vec{C} = -\vec{D}$ หรือ $\vec{D} = -\vec{C}$

ข้อควรทราบ ในการหาผลลัพธ์ของปริมาณเวกเตอร์ ทำได้โดยอาศัยวิธีการทางเวกเตอร์ ซึ่งต้องหาผลลัพธ์ทั้งขนาดและทิศทาง

ใบความรู้ที่ 2.1.1

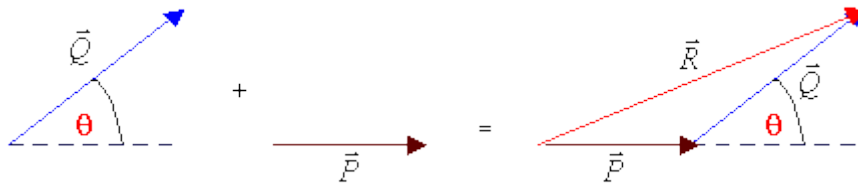
เรื่อง การหาเวกเตอร์ลัพธ์

การรวมเวกเตอร์

คือ การบวกหรือลบกันของเวกเตอร์ตั้งแต่ 2 เวกเตอร์ขึ้นไป ผลลัพธ์ที่ได้เป็นปริมาณเวกเตอร์ เรียกว่า เวกเตอร์ลัพธ์ (Resultant Vector) มี 2 วิธีดังนี้

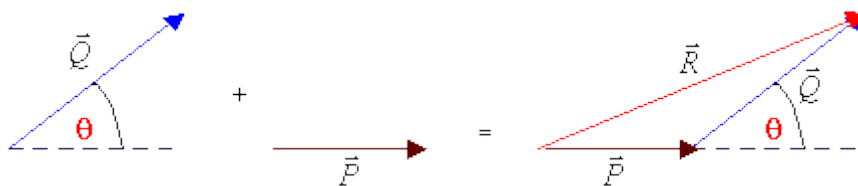
1. วิธีวาดรูป (วิธีหัวต่อหาง)

ทำได้โดยนำเวกเตอร์ที่เป็นตัวตั้ง จากนั้นเอาหางของเวกเตอร์ที่เป็นผลบวกหรือผลต่างมาต่อกับหัวของเวกเตอร์ตัวตั้ง โดยเขียนให้ถูกต้องทั้งขนาดและทิศทาง เวกเตอร์ลัพธ์หาได้จากหางเวกเตอร์แรกไปยังหัวเวกเตอร์สุดท้าย

จากรูป ใช้กฎของโคไซน์ (Cosine's Law) จะได้ว่า $R = \sqrt{P^2 + Q^2 - 2PQ \cos(180^\circ - \theta)}$

1.1 การบวกเวกเตอร์โดยวิธีการเขียนรูป ทำได้โดยเขียนเวกเตอร์ที่เป็นตัวตั้ง จากนั้นเอาหางของเวกเตอร์ที่เป็นผลบวกหรือผลต่างมาต่อกับหัวของเวกเตอร์ตัวตั้ง โดยเขียนให้ถูกต้องทั้งขนาดและทิศทางเวกเตอร์ลัพธ์หาได้โดยการวัดระยะทาง จากหางเวกเตอร์แรกไปยังหัวเวกเตอร์สุดท้าย

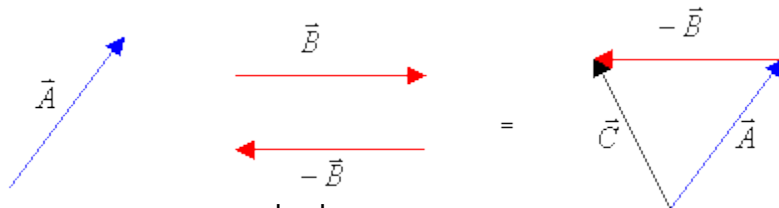

จากรูป เวกเตอร์ $\vec{R} = \vec{P} + \vec{Q}$

1.2 การลบเวกเตอร์

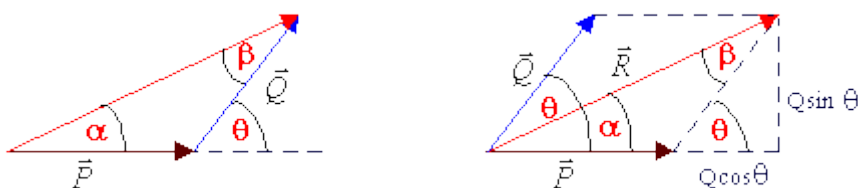
การลบเวกเตอร์ สามารถหาเวกเตอร์ลัพธ์ได้เช่นเดียวกับการบวกเวกเตอร์ แต่ให้กลับทิศทางของเวกเตอร์ตัวลบ ดังนี้

ถ้า $\vec{C} = \vec{A} - \vec{B} = \vec{A} + (-\vec{B})$

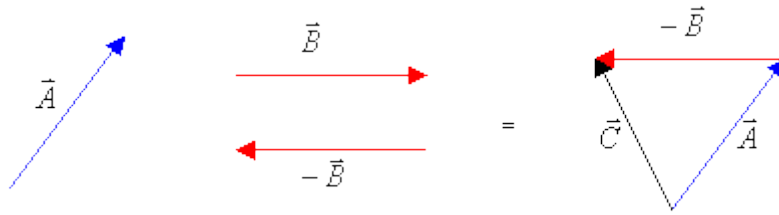
2. วิธีการทางคณิตศาสตร์ (วิธีการสร้างสี่เหลี่ยมด้านขนาน)

ถ้ามีเวกเตอร์ย่อย 2 อัน สามารถนำมารวมได้โดยแทนขนาดและทิศทาง ด้วยด้านทั้งสองของสี่เหลี่ยมด้านขนานที่ประกอบมุมในจุดนั้น เส้นทแยงมุมที่ลากจากจุดนั้นไปยังมุมตรงข้ามจะแทนทั้งขนาด และทิศทางของเวกเตอร์ลัพธ์

การหาขนาดของเวกเตอร์ลัพธ์หาได้จาก $R = \sqrt{P^2 + Q^2 + 2PQ \cos \theta}$

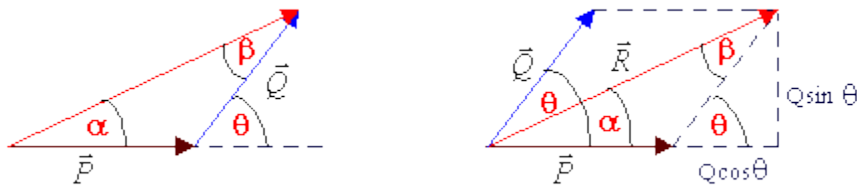
ส่วนการลบเวกเตอร์ให้ทำคล้าย ๆ กันกับการบวกเวกเตอร์เพียงแต่ให้กลับทิศทางของเวกเตอร์ตัวลบ

ถ้า $\vec{C} = \vec{A} - \vec{B} = \vec{A} + (-\vec{B})$

2.1 การบวกเวกเตอร์โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์

ให้ เวกเตอร์ $\vec{P}$ ทำมุมกับ $\vec{Q}$ เป็นมุม θ คำนวณหาเวกเตอร์ลัพธ์ได้ ดังนี้

ขนาดของเวกเตอร์ลัพธ์คำนวณได้จากกฎของโคไซน์

$$R = \sqrt{P^2 + Q^2 + 2PQ \cos \theta}$$

$$R = \sqrt{P^2 + Q^2 + 2PQ \sin (180 - \theta)}$$

ใบงานที่ 2.1
เรื่อง ปริมาณเวกเตอร์

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนอธิบายและเขียนรูปเกี่ยวกับปริมาณเวกเตอร์ดังนี้
  - สัญลักษณ์ของเวกเตอร์
  - เวกเตอร์ที่เท่ากัน
  - เวกเตอร์ตรงข้ามกัน

ผลการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 2.1
เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์

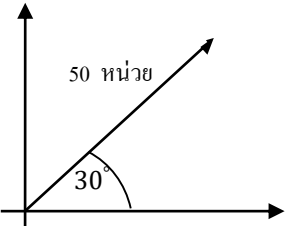
คำชี้แจง : จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงอธิบายความแตกต่างของปริมาณสเกลาร์และปริมาณเวกเตอร์

ตอบ 1. ปริมาณสเกลาร์ คือ ปริมาณที่กำหนดแต่เพียงขนาดอย่างเดียวก็ได้ความหมายสมบูรณ์ ไม่ต้องบอกทิศทาง ตัวอย่างของปริมาณสเกลาร์ ได้แก่ ระยะทาง เวลา พื้นที่ งาน พลังงาน กระแสไฟฟ้า เป็นต้น การหาผลลัพธ์ของปริมาณสเกลาร์ก็อาศัยหลักทางพีชคณิต คือ วิธีการบวก ลบ คูณ หาร

2. ปริมาณเวกเตอร์ คือ ปริมาณที่ต้องบอกทั้งขนาดและทิศทางจึงจะมีความหมายสมบูรณ์ ตัวอย่างของปริมาณเวกเตอร์ ได้แก่ แรง การกระจัด ความเร็ว ความเร่ง เป็นต้น การหาผลลัพธ์ของปริมาณเวกเตอร์ ต้องอาศัยวิธีการทางเวกเตอร์ โดยต้องหาผลลัพธ์ทั้งขนาดและทิศทาง

2. จากรูป จงหาเวกเตอร์ย่อยตามแกน x และ แกน y ของเวกเตอร์ที่กำหนดให้

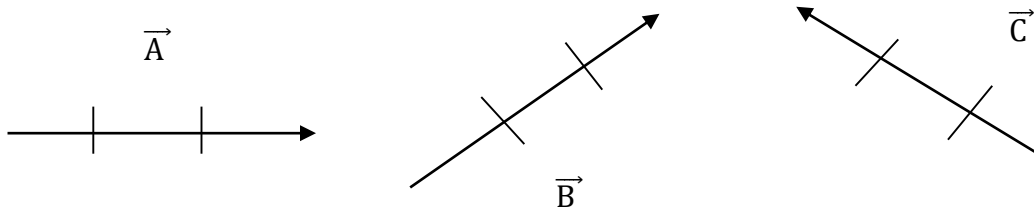

ตอบ วิเคราะห์โจทย์หลักการแยกเวกเตอร์ เวกเตอร์ย่อยบนแกนที่อยู่ใกล้มุมได้ $\cos$ และเวกเตอร์ย่อยบนแกนที่อยู่ไกลมุมได้ $\sin$

$$\begin{aligned} \text{จากรูป บนแกน } x \quad ; \quad R_x &= R \cos 30^\circ \\ &= 50 \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right) \end{aligned}$$

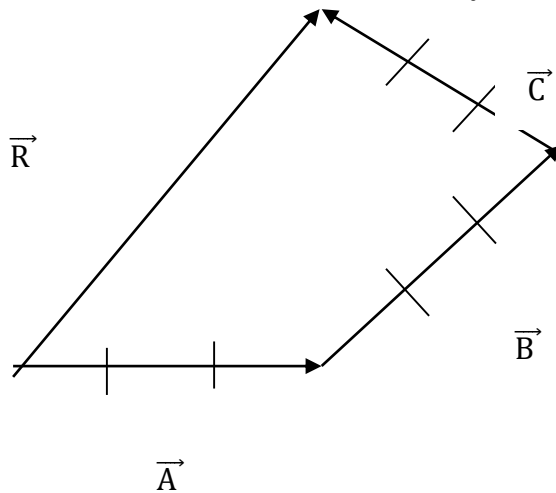
$$R_x = 25\sqrt{3} \text{ หน่วย}$$

3. ตามรูปเป็นเวกเตอร์ $\vec{A}$, $\vec{B}$ และ $\vec{C}$ จงเขียนรูปเวกเตอร์ลัพธ์ของ $\vec{A}$, $\vec{B}$ และ $\vec{C}$

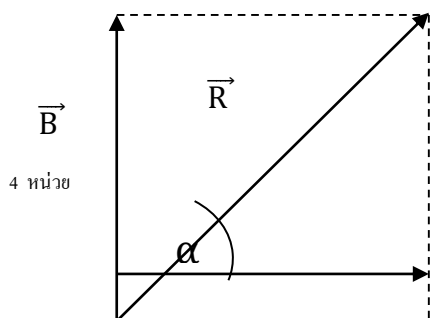
ตอบ วิเคราะห์โจทย์
ต่อ

1. เมื่อมี $\vec{A}$, $\vec{B}$ และ $\vec{C}$ สามารถหา $\vec{A} + \vec{B} + \vec{C}$ ได้โดยการวาดรูปแบบหางหัว โดยนำหาง $\vec{B}$ ต่อกับหัว $\vec{A}$ และหาง $\vec{C}$ ต่อกับหัว $\vec{B}$
2. เวกเตอร์ลัพธ์ของ $\vec{A} + \vec{B} + \vec{C}$ หาได้โดยลากลูกศรจาก $\vec{A}$ ไปยังหัว $\vec{C}$

4. เวกเตอร์ 3 และ 4 หน่วย ทำมุมฉากต่อกัน จงหาเวกเตอร์ลัพธ์

ตอบ วิเคราะห์โจทย์ เมื่อรู้ขนาดและทิศทางของเวกเตอร์ทั้งสอง สามารถหาเวกเตอร์ได้โดยการวาดรูปสี่เหลี่ยมขนานและใช้สูตรคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{จาก } R &= \sqrt{A^2 + B^2 + 2AB\cos\theta} \\ &= \sqrt{3^2 + 4^2 + 2(3)(4)\cos 90^\circ} \\ &= \sqrt{9 + 16} \end{aligned}$$

$$R = 5 \text{ หน่วย}$$

หาทิศทางของ R

$$\text{จาก } \tan \alpha = \frac{B \sin 90^\circ}{3 + 4 \cos 90^\circ}$$

$$= \frac{4\sin\theta}{A+B\cos\theta}$$

$$\tan \alpha = \frac{4}{3}$$

$$\text{ดังนั้น } \alpha = \tan^{-1} \frac{4}{3} = 53^\circ$$

ดังนั้น เวกเตอร์ลัพธ์มีขนาด 5 หน่วย ทำมุม 53° กับเวกเตอร์ 3 หน่วย

แบบฝึกหัดที่ 2.1

เรื่อง ปริมาณทางฟิสิกส์

คำชี้แจง : จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงอธิบายความแตกต่างของปริมาณสเกลาร์และปริมาณเวกเตอร์

ตอบ .....

.....

.....

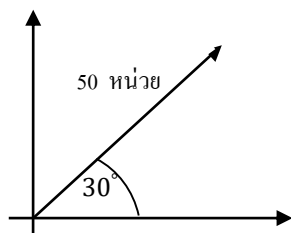
.....

.....

.....

.....

2. จากรูป จงหาเวกเตอร์ย่อยตามแกน x และ แกน y ของเวกเตอร์ที่กำหนดให้

ตอบ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

